

Univerzitetski klinički centar Tuzla
Medicinski fakultet Tuzla ♦ Univerzitet u Tuzli ♦ Ul. Trnovac bb ♦ 75000 Tuzla ♦ BiH

**DIJAGNOZA ATEROSKLEROTSKE BOLESTI
U BOLESNIKA
SA SISTEMSKIM ERITEMSKIM LUPUSOM
DIAGNOSIS OF ATHEROSCLEROTIC DISEASE
IN PATIENTS
WITH SYSTEMIC LUPUS ERYTHEMATOUS**

**Suada Mulić ♦ Hajrija Selesković ♦ Nedima Kapidžić Bašić
Mario Križić ♦ Enver Zerem ♦ Amra Čičkušić ♦ Zumreta Kušljugić
Fahir Baraković ♦ Ešref Bećirović ♦ Nataša Križić ♦ Alma Hajdarović**

Sistemski eritemski lupus (SLE), među ostalim, zahvata i vaskularni sistem. Vaskularne manifestacije ove bolesti variraju u širokom spektru od vaskulitisa, vaskulopatija, vasospazma do tromboembolije i ateroskleroze. Aterosklerotska bolest, osobito na karotidnim arterijama, može se dijagnosticirati i neinvazivnim metodama pomoću Doppler ultrasonografije ili kompjuterizirane tomografije (CT) ali i pomoću scintigrafije mozga, odnosno procjenom perfuzije kroz moždane krvne sudove.

Cilj rada bilo je evaluirati prisustvo aterosklerotskog plaka i procijeniti dinamiku cirkulacije kroz krvne sudove mozga u bolesnika sa SLE.

Kod 35 pacijenata sa SLE (dijagnosticiranog na osnovu revidiranih ACR kriterija iz 1997. godine), pro-

sječne životne dobi $37,67 \pm 9,96$ godina i prosječnim trajanjem bolesti od $3,8 \pm 4,51$ godina, uradi se Doppler sonografija karotidnih arterija sa ciljem verificiranja aterosklerotskog plaka ili zadebljanja intima-media zida krvnog suda. Kod 10 od spomenutih 35 pacijenata se uradi i perfuziona scintigrafija mozga (angioscintigrafija i gamaencefalografija) sa ciljem procjene promjena u cirkulaciji kroz karotidne arterije i aa. cerebri mediae.

Mjereno Doppler sonografijom kod 2 (5,5%) pacijenta verificiran je aterosklerotski plak a druga 2 (5,5%) pacijenta su imala zadebljanje intima-media zida krvnog suda. Rezultati perfuzione scintigrafije mozga u 10 pregledanih pacijenata pokazuju da je 5 (50%) pacijenata imalo patološke promjene u karotidogramu (blage cirkulatorne promjene). Kod 4 (40%) pacijenta nađene

su blaže promjene u cirkulaciji aa. cerebri mediae. Jedan pacijent (10%) je imao teške promjene u cirkulaciji kroz obje karotidne arterije. Kod svih pacijenata su nađene visoke vrijednosti cirkulirajućih imunih kompleksa, C-reaktivnog proteina te snižene vrijednosti C3 komponente komplementa.

Uzimajući u obzir relativno veliki broj patoloških karotidograma (iako je broj ispitivanih pacijenata mali) ovi preliminarni rezultati upućuju na to da scintigrafija mozga doprinosi boljoj dijagnozi promjena u ekstra i

intrakranijalnim krvnim sudovima, kao što su stenoze, okluzije, aneurizme ili aterosklerotske promjene. Pacijenti sa SLE imaju povećanu prevalencu aterosklerotske bolesti te njezina rana dijagnoza može doprinjeti efikasnijem tretmanu bolesti. Visoke vrijednosti imunoloških parametara pokazuju da je bolest bila aktivna ali nas upućuje i na postojanje imunoloških i inflamatornih mehanizama u aterogenezi.

Ključne riječi: sistemski eritemski lupus, ateroskleroza, Doppler sonografija, scintigrafija mozga.